

**Samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytið
Bt. skrifstofu samgöngu- og fjarskiptamála
Sölvhólsgötu 7
101 Reykjavík**

Reykjavík, 8. mars 2018

Umsögn vegna draga að frumvarpi til laga um breytingar á ýmsum lögum vegna samþykktar Alþjóðavinnumálastofnunarinnar um vinnuskilyrði farmanna.

Samtök fyrirtækja í sjávarútvegi (samtökin) skila hér inn eftirfarandi umsögn varðandi drög að frumvarpi til laga um breytingar á ýmsum lögum vegna samþykktar Alþjóðavinnumálastofnunarinnar um vinnuskilyrði farmanna.

1. Almenn

Með frumvarpinu er ætlunin að gera nánar tilgreindar lagabreytingar í því skyni að fullgilda samþykkt Alþjóðavinnumálastofnunarinnar um vinnuskilyrði farmanna frá árinu 2006, með síðari breytingum frá árunum 2014 og 2016. Fram kemur að ætlunin sé að færa samþykktina í „sett lög að því marki sem skylt er, þ.e. með lágmarksbreytingum“ og ennfremur sú ætlan að frumvarpið varði „fyrst og fremst farmenn sem starfa á farþega- eða flutningaskipum sem sigla undir íslenskum fána og útgerðarmenn þeirra skipa“.

Samtökin eru þeirrar skoðunar að fyrirbyggjandi drög gangi lengra en að er stefnt skv. framangreindum tilvitnunum. Í fyrirbyggjandi drögum er m.a. vísað til samþykktar Alþjóðavinnumálastofnunarinnar um vinnu við fiskveiðar og upplýst að hún hafi enn ekki verið fullgild af hálfu Íslands. Þrátt fyrir það kemur fram í fyrirbyggjandi drögum að í ljósi efnis fiskimannasamþykktarinnar og „hversu áþekkt hún er alþjóðasamþykkt um vinnuskilyrði farmanna þótti eðlilegt að sumar breytingarnar sem lagðar eru til með frumvarpinu næðu einnig til fiskimanna en ekki eingöngu farmanna þó ekki sé stefnt að fullgildingu framangreindrar samþykktar“.

Athygli er vakin á því að það er ekki að ástæðulausu að til staðar sé sín hvor alþjóðasamþykktin um vinnuskilyrði fiskimanna annars vegar og vinnuskilyrði farmanna hins vegar. Um er að ræða tvo ólíka heima og eru samþykktirnar að vissu

leyti áþekkar en um margt ólíkar, m.a. varðandi þau atriði sem hér er ætlað að innleiða í íslensk lög.

Samtökin eru því þeirrar skoðunar að innleiðing lagaákvæða í íslenska löggjöf til fullgildingar á alþjóðasamþykkt um vinnuskilyrði farmanna eigi að ná einvörðungu til þeirra, þ.e. farmanna, en ekki til fiskimanna. Telja verður að betur fari á því að innleiða viðkomandi ákvæði í lög með breytingum á lögum nr. 76/2001 um áhafnir íslenskra farþegaskipa og flutningaskipa einvörðungu. Sjómannalögin gera ekki greinarmun á fiskimanni og farmanni heldur tali einvörðungu um skipverja og mynda grunninn að réttindum og skyldum ásamt kjarasamningum fiskimanna og farmanna sem eru um margt ólíkir.

Varðandi fullgildingu af hálfu Íslands á alþjóðasamþykkt um vinnuskilyrði fiskimanna þá þyrfti sú vinna að halda áfram og nánari undirbúningur að eiga sér stað áður en breytingar yrðu gerðar á lögum að mati samtakanna. Í því ljósi er það afstaða samtakanna að frumvarpsdrögin verði tekin til heildarendurskoðunar og gerð þannig úr garði að ákvæði úr alþjóðasamþykktinni um vinnuskilyrði farmanna nái einungis yfir þann hóp en ekki sjómenn á fiskiskipum.

Fyrir liggur að ekki var talin sérstök þörf á að framkvæma sértækt mat vegna mögulegra áhrifa af frumvarpinu en samtökin telja raunar ríka þörf á að framkvæma hefði þurft slíkt mat. Enda, eins og að framan greinir, munur á þeim alþjóðasamþykktum sem gilda um farmenn og fiskimenn. Þá er sömuleiðis ljóst að ekkert kostnaðarmat hefur farið fram þar sem sum ákvæðin hafa mögulega áhrif til hækkunar á rekstri útgerða fiskveiðiskipa meðan á sama tíma flest þau íslensku félög sem gera út kaupskipaflota gera það undir öðrum fánum en þeim íslenska. Eins og réttilega kemur fram í frumvarpsdrögunum þá snertir þessi lagabreyting í raun afar fáa farmenn og útgerðarmenn í kaupskipaflotanum en þeim mun fleiri í útgerð fiskiskipa og sjómenn sem starfa sem fiskimenn.

Fái sú tillaga samtakanna ekki hljómgrunn innan ráðuneytisins þá gera samtökin eftirfarandi aths. við einstakar greinar frumvarpsins og áskilja sér rétt til að koma að fyllri athugasemdum á síðari stigum.

2. Athugasemdir um einstakar greinar frumvarpsdraganna

Vísað er til almennra athugasemda hér að framan en samtökin vilja þó gera sérstakar athugasemdir eins og nánar greinir hér á eftir.

Varðandi 2. gr. þá er afstaða SFS sú að hér verði að gera skýran greinamun á farmönnum og fiskimönnum, m.a. m.t.t. viðeigandi ákvæða alþjóðasamþykktanna fyrir hvorn hóp fyrir sig. Í samþykktinni um fiskimennina eru ekki gerðar jafn ríkar kröfur og gert er ráð fyrir varðandi farmennina í þeirri samþykkt sem hér er ætlunin að innleiða og telja samtökin engin efni standa til þess að svo eigi að vera.

Varðandi 6. gr. þá benda samtökin á þá staðreynd að í kjarasamningum samtakanna við sjómannastéttina frá því í febrúar 2017 var samið um frítt fæði um borð í fiskiskipaflotanum. Þá er athygli vakin á því að í alþjóðasamþykktinni um fiskimennina er gert ráð fyrir að útgerðir geti dregið frá rekstrarkostnað vegna frís fæðis en slíkt ákvæði er ekki að finna í alþjóðasamþykktinni um farmenn. Þá er óljóst hvernig fara skuli með skattskyld hlunnindi sjómanna í þessum efnum og skortir að gera nánari grein fyrir þessum atriðum í frumvarpsdrögunum.

Varðandi 12. gr. þá leggja samtökin áherslu á að hér þurfi að gera greinarmun á farmönnum og fiskimönnum í því ljósi að mun ríkari kröfur eru gerðar skv. alþjóðasamþykktinni um vinnuskilyrði farmanna heldur en fiskimanna. Þá eru þarfirnar sömuleiðis afar ólíkar.

Fulltrúar samtakanna eru reiðubúnir til að mæta á fund með fulltrúum ráðuneytisins og ræða þessar athugasemdir nánar.

Virðingarfyllst,

Jón Kristinn Sverrisson

lögfræðingur